

ע"פ 11006/01/19 - הרוש יהודה נגד עיריית קרית מוצקין

בית-המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

13 בפברואר 2019

עפ"א 11006-01-19 הרוש נ' עיריית קרית מוצקין

בפני כבוד השופטת עפרה ורבנר

הרוש יהודה

המערער:

ע"י ב"כ עו"ד אורי לוגסי

- נגד -

המשיבה:

עיריית קרית מוצקין

ע"י ב"כ עו"ד בן ציון מלכה

פסק-דין

1. לפני ערעור על הכרעת-הדין וגזר-הדין של בית-משפט לעניינים מקומיים בקרית ביאליק (כב' השופטת סימי פלג קימלוב) ב-רע"ס 58807-05-16.

הכרעת-הדין הינה מתאריך 27/6/18, וגזר-הדין הינו מתאריך 21/11/18, ועל-פיהם הורשע המערער בעבירה של ניהול עסק ללא רשיון, בניגוד לסעיפים 4, 14 ו-15 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968 (להלן: "**חוק רישוי עסקים**"), ובניגוד לפריטים 4.2, 4.6, 4.7 בלצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) תשע"ג-2013 (להלן: "**צו רישוי עסקים**").

על המערער נגזר קנס כספי בסך של 5,000 ₪ או 25 ימי מאסר תמורתו, וכן נקבע כי הקנס ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מתאריך 1/2/19 ובכל 1 לחודש שלאחריו.

כן הורה בית-משפט קמא על הפסקת העיסוק בעסק המתואר בכתב האישום - עסק של בית אוכל ברחוב משה גושן 7 בקרית מוצקין, תוך שנקבע כי צו הפסקת העיסוק יעוכב למשך 8 חודשים, ויכנס לתוקפו החל מתאריך 21/7/19, אלא אם כן יהיה בידי המערער רשיון עסק כדין.

2. המערער מנהל עסק למכירת מוצרי מזון מזה כשלושה עשורים.

למערער היה רשיון לניהול עסק שהיה בתוקף מתאריך 6/7/89, והרשיון ניתן כאשר מהות העסק הוגדרה כ"מצרכי מזון - מקום למכירתם" (עיין ת/3, כפי שסומן בבית-משפט קמא).

הרשיון לניהול עסק, שהיה בתוקף משנת 1989, ניתן בהתאם לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישיון)

תשל"ג-1973, שהינו הצו שהיה בתוקף במועד הוצאת הרשיון, ובהתאם לפריט 20/30/א לצו זה.

בצו נקבע כי הרשיון אינו בר-תוקף אם בעליו העביר עסקו למקום אחר, או אם שונו תנאי המקום שבו מתנהל העסק (על-ידי בניה או באופן אחר) וכן אם חל שינוי בעיסוק.

בתחתית הצו קיימת הצהרה עליה חתם המערער בתאריך 28/1/90 כי הוא מצהיר שלא חלו שינויים במהות העסק, במבנהו ובבעלות עליו לעומת מה שאושר כדן. דהיינו; קיימת הצהרה כי העסק משמש כמקום למכירת מצרכי מזון, שכן זהו העיסוק שאושר.

3. המשיבה הגישה כתב אישום כנגד המערער, אשר ייחס לו ניהול עסק בניגוד לתנאי הרשיון, תוך שהיא טוענת כי רשיון העסק שניתן בעבר אינו בתוקף, מאחר והמערער הרחיב את פעילות העסק, דהיינו חל שינוי בעיסוק, ובביקורות שנערכו בעסק הסתבר כי בעסק לא רק נמכרים מצרכי מזון, אלא גם מבוצעות פעולות של הכנת מזון ואפייתו.

בכתב האישום המתוקן נטען, כי המערער מנהל עסק של בית מאפה (ודוק - לא של מקום למכירת מצרכי מזון) החל מחודש 1/1/13, וכי ניהול עסק כזה טעון רשיון עסק, והמערער מנהל אותו ללא רשיון עסק.

עוד צוין בכתב האישום המתוקן, כי המערער הגיש בקשה לרשיון לניהול עסק מסוג "בית אוכל", אולם עד מועד הגשת כתב האישום הוא לא המציא אישור של משרד הבריאות, והגם שנשלחו לו דרישות להסדיר את הוצאת רשיון העסק לסוג העסק שהוא מנהל, לא הסדיר המערער את העניין והמשיך בניהול העסק של בית המאפה ללא רשיון.

4. בית-משפט קמא ציין את העדויות שנשמעו לפניו על הכנת סנדוויצ'ים ואפיית מאפים בתחום בית העסק, וכן ציין כי גם המערער אישר בעדותו שהוא מכין בעסק סנדוויצ'ים עם חביתה.

בהקשר לכך אציין כי המערער בעדותו בבית-משפט קמא הגדיר את עסקו כיום כ"בית מאפה", אולם לא זאת הגדרת העסק שניתן לו רשיון עסק בשנת 1989.

המערער לא טען ולא הוכיח, כי גם בשנת 1989, עובר למועד בו קיבל רשיון לעסק שעניינו ממכר מוצרי מזון, הוא ביקש היתר לעסק שבו תתבצע גם פעולה של הכנת מזון ואפייתו וקיבל רשיון לעסק כזה, ועל פניו רשיון העסק שקיבל הינו אך ורק לעסק שבו מבוצע ממכר מצרכי מזון.

5. בית-משפט קמא בחן האם העסק במתכונת, כפי שנחזה בביקורות, במועד הרלוונטי לכתב האישום - דהיינו, החל מ-1/1/13, הינו אותו עסק שניתן לו רשיון, דהיינו עסק למצרכי מזון - מקום למכירתם, או

שהמדובר בעסק שבו עוסקים בהכנת או הגשת מזון.

בית-משפט קמא הגיע למסקנה כי נכון למועדים המפורטים בכתב האישום, מהות עסקו של המערער לא היתה אך ורק חנות לממכר מוצרי מזון, אלא שהמערער הפעיל עסק שעסק גם בהכנת או הגשת מזון, כמתואר בפריט 4.2 לצו רישוי עסקים.

מאחר ובית-משפט קמא הגיע למסקנה שאין המדובר רק במכירת מוצרי מזון ומוצרי צריכה, הוא אף סבר כי חלות על עסקו של המערער תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבתי אוכל) תשמ"ג-1983.

בית-משפט קמא הפנה לפסיקה המאבחנת בין מקום המוכר מזון מוכן לאכילה, המגיע ישירות מהספק לצרכן, אשר אינו דורש התעסקות נוספת, לבין מקום בו מבוצעת הכנה של המזון, הכוללת חיתוך, טיגון, בישול וכדומה, שאזי המדובר בבית אוכל.

משהגיע בית-משפט קמא למסקנה כי המערער לא רק מוכר מזון מוכן, אלא מכין בעצמו מצרכי מזון שונים כגון סנדוויצ'ים ומוצרי מאפה, הוא הגיע למסקנה כי המערער מפעיל עסק בלא רשיון התואם לפעילויות המבוצעות בעסק, ועל-כן הרשיע את המערער.

6. בית-משפט קמא בגזר-הדין ציין, כי המערער הגיש בקשה לרשיון לניהול עסק מסוג בית אוכל, אלא שלא התקבל אישור רשות הכבאות, לא התקבל אישור משרד הבריאות, ולא נתקבלו אישורי הוועדה המקומית לתכנון ובניה ותאגיד המים.

בית-משפט קמא ציין, כי ניהול עסק ללא רשיון פוגע בערך של הגנה על שלום הציבור ומניעת מפגעים, כמו גם בערך השוויון בהתייחס לעסקים אחרים הפועלים ברשיון.

בית-משפט קמא שקלל את העובדה שלמערער היה רשיון לנהל עסק של ממכר מוצרי מזון עם הנתון שמאז 2013 מנוהל עסק שבו לא רק מוכרים מוצרי מזון אלא גם מכינים אותם, בלא רשיון בתוקף לסוג עסק כזה, שכן המערער סטה מתנאי הרשיון, וכן לקח בחשבון את העדר אישור משרד הבריאות, כאשר המדובר בעסק העוסק בהכנת אוכל, נתון שמעיד על פגיעה בערך חברתי מוגן.

בית-משפט קמא ציין כי לא הוגשו מסמכים בעניין מצבו הכלכלי של המערער, כמו גם לגבי הנסיבות האישיות, וקבע את מתחם הענישה בנסיבות תיק זה על קנס שנע בין 3,000 ₪ ל-10,000 ₪ במצורף להטלת צו סגירה שיעוכב על-מנת ליתן למערער אפשרות לקבל רשיון כחוק בתוך פרק זמן קצוב.

7. בערעורו טען המערער, כי היה לו רשיון עסק לצמיתות, ועל-כן הכרעת-הדין שקבעה כי הוא ניהל עסק בלא רשיון הינה שגויה.

המערער טען, כי המשיבה לא פירטה בכתב האישום מהן הפעילויות המותרות בעסק שניתן לו רשיון לפי פריט 30/20/א, כפי שהיה בתוקפו בעת שניתן הרשיון, וכאשר המדובר ברשיון לצמיתות.

המערער העלה טענות שעניינן ביטול רשיון קיים, אלא שבענייננו הטענה אינה ביטול הרשיון, אלא שהמערער מנהל עסק ששונה במהותו מהעסק שלגביו ניתן לו רשיון, ושלמערער אין רשיון לנהל עסק העוסק בהכנת מזון, להבדיל מעסק העוסק במכירת מצרכי מזון.

המערער, משום מה, אינו מבחין בין ביטול רשיון קיים, ככל שהיה מדובר בביטול רשיון העסק שניתן לו למקום למכירת מצרכי מזון, שלו היה מדובר בביטול רשיון קיים, היה מקום לשקול טענותיו, אלא שבענייננו אין המדובר בביטול רשיון לעסק העוסק במכירת מצרכי מזון, אלא בקביעה שהמערער מנהל עסק של הכנת מזון ולכך אין לו רשיון.

אין צורך לבטל את הרשיון שהינו למכירת מוצרי מזון אלא יש לבחון את השאלה - מה מהות העסק שמנוהל והאם לסוג העסק שמנוהל כפי שנצפה בביקורת בשנת 2013, יש למערער רשיון.

8. המערער הפנה להוראות צו רישוי עסקים, וכן העלה טענה כי בסוג העסק אותו הוא מנהל והכולל אפיית מזון, הכנת סנדוויצ'ים, הכנת חביתות וכו', לא נדרש אישור משרד הבריאות.

המערער טען, כי לעסק מסוג מזון אין צורך באישור משרד הבריאות.

9. אציין, כי לא ניתן להסיק מעדותו של המערער שהוא ביקש, וקיבל, רשיון לעסק שבו מכינים מוצרי מזון ואופים דברי מאפה, וכל שעולה מעדותו כי העסק קיים ומנוהל על ידו במשך 30 שנה. הרשיון שניתן בשנת 1989 לעסקו של המערער, על-פניו לא היה למזון, לא היה לבית מאפה, ואף לא היה לעסק שעניינו הכנת מזון.

10. המשיבה טענה, כי יש לדחות את הערעור על פסק-הדין, וכי יש הבדל בתנאים לקבלת רשיון בין עסק העוסק בממכר מוצרי מזון לבין עסק המכין מוצרי מזון, ובפועל נמצא כי המערער בעסקו מכין מוצרי מזון ולא רק מוכר מוצרי מזון.

המשיבה ציינה כי היא כרשות, אחראית גם על בריאות הציבור, ולכן יש לעמוד בדרישות משרד הבריאות כאשר עוסקים בהכנת מוצרי מזון, וכן הפנתה לכך שבשנת 2015 ביקש המערער ארכה לצורך

קבלת רשיון שיתאים במהותו לעסק העוסק בהכנת אוכל.

יחד עם זאת, הצהיר ב"כ המשיבה, במעמד הדיון בערעור בתאריך 5/2/19 כי מקובל עליו שהצו שניתן על ידי בית-משפט קמא יחול בכל הקשור להכנת מזון בעסקו של המערער וכי המערער יוכל להמשיך ולמכור מוצרי מזון סגורים, ולא לעסוק בהכנת מוצרי מזון, כל עוד לא יקבל רשיון עסק כדין לעסק שבו מכינים מזון.

דין והכרעה

11. תכליתו של חוק רישוי עסקים הינה להגן על אותם אינטרסים חברתיים וציבוריים, שנקבעו בסעיף 1 לחוק, ובהם איכות הסביבה, מניעת סכנה לשלום הציבור, בטיחות הנמצאים באזור העסק, מניעת סכנה של מחלות בעלי-חיים וזיהום מקורות מים, בריאות הציבור, וקיום דינים הנוגעים לתכנון ובניה ולשירותי כבאות.

עין לעניין זה ב-רע"פ 4270/03 **מדינת ישראל נ' תנובה** (1/12/04), בפסק-דינו של כב' השופט חשין.

12. ב-בר"ק 93071/03 **מדינת ישראל נ' אבנט אפי** (7/11/04), נפסק מפי כב' השופטת אורנה לוי, כי יש הבדל בין מקום העוסק במכירת מזון מוכן לבין מקום שעוסק גם בהכנה בפועל של מוצרי מזון, שמטבע הדברים נדרש לעמוד בדרישות תברואה מחמירות יותר.

ב-עמ"ק 21263/03 **עיריית אשדוד נ' אדולף אסתר** (7/2/06), קיים דיון בעניינו של עסק שהינו מזון בו הכינו סנדוויצ'ים עם חביתות. שם הרשיון ניתן לפי פריט 4.07 לצו רישוי עסקים מ-תשנ"ה, שעניינו היה מצרכי מזון-מכירתם, בעוד שבמקום הכינו סלטים וסנדוויצ'ים.

ניתן להיווכח כי קיימת אבחנה בין מכירת מוצרי מזון לבין מקומות בהם מכינים מזון, לרבות סנדוויצ'ים וסלטים, שמצריכים רשיון עסק מסוג שונה.

13. בצו רישוי עסקים (עסקים טיעוני רישוי) תשל"ג-1973 (קובץ תקנות 2963, כ"ט שבט תשל"ג, 1/2/1973), שהינו הצו הרלוונטי שמכוחו ניתן רשיון עסק לעסקו של המערער בעבר, קיימת הגדרה של עסקים טיעוני רישוי לעניין הבטחת איכות נאותה של הסביבה, לרבות תנאי תברואה נאותים, ופריט 20 בקבוצת מצרכי המזון הינו "**מצרכי מזון - מקום למכירתם בקמעונאות**". פריט 30 באותו צו עניינו במקום למכירת קפה לקלייתו ולטחינתו.

דהיינו; ככל שמדובר בפריט 20 ובפריט 30 בסוג א' לתוספת, כפי שהוגדרה באותו קובץ תקנות, (שם קבוצה אחת הינה מצרכי מזון, קבוצה 2 הינה מצרכים שאינם מצרכי מזון, וסוג ב' הינו עסקים טיעוני רישוי לעניין מניעת

סכנה לשלום הציבור וכו').

דהיינו; הכוונה של המספור 30/20/א הינה פריטים 20 ו-30 לסוג א' בצו רישוי עסקים שהינם פריטים המסווגים כטעוני רישוי מכוח סעיף 1(א)(1) לחוק רישוי עסקים.

אציין במאמר מוסגר, כי ככל שמדובר במקום המיועד לאפיית מיני מאפה ומכירתם, המדובר בפריט שונה בצו רישוי עסקים משנת 1973 - פריט 26. לגבי פריט זה, לא היה למערער רשיון עסק.

14. יתר על כן, בתקופה הרלוונטית למועד בו התקבל רשיון העסק של המערער בשנת 1989, היו בתוקף תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבתי אוכל) תשמ"ג-1983, תקנות שהותקנו מכוח סעיף 10 לחוק רישוי עסקים ומכוח סעיף 3 לפקודת בריאות הציבור (מזון) 1935 (להלן: "**תקנות תנאי תברואה**").

סעיף 10 לחוק רישוי עסקים מסמיך את שר הבריאות בהתייעצות עם השר לאיכות הסביבה להתקין לכלל העסקים טעוני הרישוי או לסוגים מהם, תקנות להגנה על בריאות הציבור, לרבות הבטחת תנאי תברואה נאותים.

בתקנות תנאי התברואה נקבע כי לא יינתן לאדם רשיון לבית אוכל אלא אם הוא ממלא אחר ההוראות שבתקנות כאשר התקנות מתייחסות גם למזון, גם לקנטינה (למעט קנטינה לחיילים) גם למקום שמוכרים בו בורקס וכו'.

התקנות קובעות תנאים שונים לגבי אופן המבנה בו יוכן האוכל, הציוד שיהיה בו, אופן הקירור, אופן האוורור, איכות המים, אופן סילוק השפכים, אופן אחסון המזון, העדר מגע בין מזון גולמי למזון מעובד חלקית או סופית, נקיין עובדי המטבח ועוד.

בתוספת לתקנות תנאי תברואה צוין כי, במזון מותר להכין לצריכה במקום משקאות חמים, כריכים, מרקים מסוגים מסוימים וכן חביתות.

דהיינו, ככל שבעסקו של המערער מכינים כריכים ומכינים חביתות, עליו לעמוד לכל הפחות, בתנאי התברואה שנדרשים למזון (כאשר תקנות תנאי תברואה מתייחסות בנפרד למזון המכונה "מזון בורקס" שבו מותר לאפות בורקסים קפואים בתנאים מסוימים).

עיננו הרואות כי קיים שוני בדרישות החוק והתקנות בין עסק שעניינו ממכר מצרכי מזון לבין עסק שבו מכינים מזון, והבחנה זו הייתה קיימת עוד לפני שנת 1989, ולמערער לא ניתן רשיון עסק למזון מסוג

כלשהו או לבית אוכל.

15. הפניית המערער בתגובתו להגדרת "בית אוכל" בצו רישוי עסקים אינה רלוונטית, שכן לעסקו של המערער לא ניתן רישיון עסק כבית אוכל, אלא כמקום לממכר מוצרי מזון.

מכל מקום, בית אוכל דורש אישור משרד הבריאות.

כתב האישום הוגש בשנת 2016, תוך שהוא מתייחס לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) תשע"ג-2013, שהינו הצו שהיה בתוקף במועד הרלוונטי לאישום, וצו זה בהחלט קובע כי כאשר המדובר בבית אוכל, לרבות מזון, יש צורך בהבטחת בריאות הציבור, לרבות תנאי תברואה נאותים. דהיינו, יש צורך באישור משרד הבריאות.

לסיכום, למערער היה אך ורק רישיון עסק להפעלת עסק לממכר מוצרי מזון, ולא להכנת או הגשת מזון לצריכה במקום, ובהתאם לקביעה העובדתית של בית-משפט קמא, בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, עסק המערער גם בהכנת סנדוויצ'ים ובממכר מוצרי מאפה, שלא היה לו רישיון עסק למכירתם, ושגם לאחר התראה שניתנה לו, לא המציא אישור משרד הבריאות שיאפשר מתן רישיון עסק.

15. לאור האמור לעיל, ומאחר ובביקורות נמצא כי המערער לא רק מוכר מצרכי מזון, אלא אף מכין חביתות ואופה דברי מאפה, הרי בהתייחס לכל הפעילויות שאינן מכירת מצרכי מזון, אין למערער רישיון עסק כדין, ודין הערעור להידחות.

בהתאם להסכמת המשיבה (עמ' 2 ש' 23-25 לפרוטוקול), המערער רשאי להמשיך ולהפעיל עסק שעניינו ממכר מצרכי מזון בלבד, שהינו העסק שלגביו ניתן לו הרשיון בעבר.

המערער אינו רשאי להפעיל עסק העוסק בהכנת מוצרי מזון כגון: אפיה, הכנת סנדוויצ'ים והכנת חביתות וכו', אלא אם כן ישיג רישיון עסק כחוק, לסוג עסק זה, בפרק הזמן שנקבע לו על ידי בית-משפט קמא.

ניתן היום, ח' אדר א' תשע"ט, 13 פברואר 2019, בהעדר הצדדים.